

СОВЕТ
МУНИЦИПАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ
«ЛЕНИНОГОРСКИЙ
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН»
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
«ЛЕНИНОГОРСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ»
МУНИЦИПАЛЬ
БЕРӘМЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

КАРАР

26.03.2021

г. Лениногорск

№ 8

Лениногорск муниципаль районында инициатив проектларны тәкъдим итү,
кертү, тикшерү һәм карау Тәртибен раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26.1 статьясы нигезендә, Лениногорск муниципаль районы Уставының 12, 22.1 статьяларына таянып, Лениногорск муниципаль районы Советы **КАРАР БИРДЕ:**

1. Лениногорск муниципаль районында инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, тикшерү һәм карау Тәртибен кушымта нигезендә расларга;

2. Әлеге карарны Лениногорск муниципаль районы рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында <http://pravo.tatarstan.ru/> урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Советының экология, табигатьтән файдалану, законлылык һәм хокук тәртибе буенча даими депутат комиссиясенә йөкләргә.

Лениногорск муниципаль
районы Башлыгы,
Совет рәисе

Р.Г.Хөсәенов

РАСЛАНДЫ

ТР «Лениногорск муниципаль
районы» муниципаль берәмлеге
Советы карары белән
_____ 2021 ел №

Лениногорск муниципаль районында инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, тикшерү һәм карау ТӘРТИБЕ

1. Гомуми нигезләмәләр.

1.1. Әлеге тәртипне жайга салу предметы.

1.1.1. Әлеге Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алу белән бәйлә рәвештә барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне жайга сала.

1.1.2. Лениногорск муниципаль районы бюджетыннан бюджетара трансфертлар хисабына финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициативалы проектларны кертү, фикер алышу, карау һәм сайлап алу белән бәйлә мөнәсәбәтләргә әлеге тәртип нигезләмәләре, әгәр ТР Лениногорск муниципаль районының закон һәм (яки) башка норматив хокукый актында һәм алар нигезендә кабул ителгән ТР Лениногорск муниципаль районы Советы карарларында башкасы каралмаган булса, әлеге тәртип нигезләмәләре кулланылмый.

1.2. Инициатив проектлар.

1.2.1. Әлеге инициативалы проект белән Лениногорск муниципаль районында яшәүчеләрнең Лениногорск муниципаль районында яшәүчеләр өчен яки аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган чараларны гамәлгә ашыру, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яки жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча тәкъдиме әлеге Тәртиптә аңлатыла.

1.2.2. Инициативалы проект үз эченә түбәндәге мәгълүматларны алырга тиеш:

Лениногорск муниципаль районы халкы һәм аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган проблеманы тасвирлау;

күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

инициативалы проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрне) тасвирлау;

инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чыгымнарны

алдан исәпләү;

инициативалы проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;

элегә проектны тормышка ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (мөмкин) финанс, мөлкәт һәм (яки) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

инициативалы проектны тормышка ашыру өчен, планлаштырылган инициатив түләүләр күләменнән тыш, элегә акчалардан файдалану күздә тотылган очракта, Лениногорск муниципаль районы бюджеты акчалары күләменә күрсәтмә (статья исеме 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә);

Лениногорск муниципаль районы территориясенә яисә аның бер өлешенә күрсәтмә, аның кысаларында инициатив проект гамәлгә ашырылачак.

1.2.3. Инициативалы проект үз эченә проектның тасвирламасын ала, анда ппда каралган белешмәләр бар.1.2.2. инициатор карары белән график һәм (яки) таблица материаллары кушылырга мөмкин.

1.3. Халык мәнфәгатләрендә инициативалы проектлар гамәлгә ашырылырга мөмкин булган территорияне билгеләү.

1.3.1. Инициативалы проектлар Лениногорск муниципаль районы халык мәнфәгатләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдә яшәүчеләр мәнфәгатләрендә тормышка ашырылырга мөмкин:

күп фатирлы йортның подъезды;

күпфатирлы йорт;

бер төркем күпфатирлы йортлар һәм (яки) торак йортлар (шул исәптән урам, квартал яки башка элемент планлаштыру структурасы);

торак микрорайон;

торак микрорайоннар төркеме;

торак пункт;

торак пунктлар төркеме;

жирлек;

1.3.2. Жирле эһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл итү буенча инициативалы проектларны гамәлгә ашыру һәм (яки) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү максатларында Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегә Башкарма комитеты карары (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы карар) белән Лениногорск муниципаль районы территориясен округның бер өлешенә бүлү каралырга мөмкин. Бу очракта инициативалы проектлар Лениногорск муниципаль районы территориясенә (округ) тиешле өлеше чикләрендә тәкъдим ителә, тикшерелә һәм тормышка ашырыла.

2. Инициативалы проектларны тәкъдим итү һәм фикер алышу.

2.1. Проектның инициаторлары.

2.1.1. Инициативалы проектны кертү турындагы инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы:

уналтынчы яшкә житкән һәм Лениногорск муниципаль районы территориясендә яшәүче кимендә ун граждандан торган инициатив төркем (алга таба-инициатив төркем));

территориаль ижтимагый үзидарә органнары;

ижтимагый берләшмәләр;

авыл торак пунктының старостасы;

2.1.2. 2.1.1 подпунктта күрсәтелгән затлар (алга таба – проектның инициаторлары):

инициатив проектны әзерлиләр;

инициативалы проект турында фикер алышуны оештыралар яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициативалы проектка ярдәм итү турындагы мәсьәлә буенча гражданныр фикерен ачыклауны тәмин итәләр;

Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына инициатива кертә;

инициативалы проектны гамәлгә ашыруны тикшерүдә катнашалар;

әлеге Тәртиптә һәм аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукый актларда билгеләнгән башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм вазыйфаларны үтиләр.

2.1.3. Инициатив төркем төзү һәм аның тарафыннан 2.1.2 пункттында күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү Беркетмә белән рәсмиләштерелә.

2.1.4. Ппда күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар. 2.1.2.территориаль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә, Лениногорск муниципаль районының территориаль ижтимагый үзидарә органнары булган проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

2.1.5. Ппда күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар. 2.1.2.проектны гамәлгә кую документлары нигезендә, Лениногорск муниципаль районының ижтимагый берләшмәләре булган проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

2.2. Инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнырның фикерен ачыклау.

2.2.1. Инициативалы проект Лениногорск муниципаль районы халкы яисә аның бер өлешендә яшәүчеләр тарафыннан хупланырга тиеш, алар мәнфәгатләрендә инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла.

2.2.2. Проект инициаторы гражданнырның инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча фикерен түбәндәге формаларда ачыклауны оештыра:

гражданныр жыенында инициативалы проектны карау;

территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яки конференциясендә инициативалы проектны карау, шул исәптән гражданнар жыелышында яки конференциясендә;

гражданнарны сораштыру үткәрү;

инициативалы проектка ярдәм итү өчен гражданнар имзаларын жыю.

2.2.3. Проект инициаторы инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклауның берничә формасыннан файдалану турында карар кабул итәргә хокуклы.

2.3. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыены.

2.3.1. Инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыены (алга таба - жыен) проект инициаторы мөрәжәгәте нигезендә Лениногорск муниципаль районы башлыгы итеп билгеләнә.

2.3.2. Жыен үткәрү турында проект инициаторының мөрәжәгатендә күрсәтелә:

проект инициаторы (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктының Исеме, Исеме, атасы, чара проектының башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны турында белешмәләр);

инициативалы проект турында мәгълүмат;

инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары;

жыенның датасы, вакыты һәм урыны турында тәкъдимнәр.

2.3.3. Жыен ТР «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге уставында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

2.3.4. Жыен үткәрү турында берничә үтенечнамә килгән очракта, бер жыенда берничә инициатив проектны карау мөмкин.

2.4. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы.

2.4.1. Инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы (алга таба — жыелыш) проект инициаторы карары белән билгеләнә һәм үткәрелә.

2.4.2. Жыелыш Лениногорск муниципаль районы территориясе өлешендә үткәрелә, анда яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә инициатив проектны тормышка ашыру планлаштырыла. Әгәр дә бу проектны тормышка ашыру Лениногорск муниципаль районы халкы мәнфәгатьләрендә планлаштырыла икән, Лениногорск муниципаль районы территориясенен төрле өлешләрендә

берничә жыелыш үткәрелергә мөмкин.

2.4.3. Жыелышта унтугыз яшыкә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнаша ала.

2.4.4. Жыелыш үткәрелергә мөмкин:

көндөзгә формада-көн тәртибөндәгә мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өчен халыкның уртак булу рәвешөндә;

көндөзгә-читтән торып - көн тәртибөндәгә мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү мөмкинлеген, шулай ук жыелыш үткәру турындагы хәбәрдә күрсәтелгән урынга яисә адрес буенча халык карарларын билгеләнгән вакытка тапшыру мөмкинлеген күздә тоткан формада.

2.4.5. Бер жыелышта берничә инициативалы проектны карау мөмкин.

2.4.6. Әлегә очракта жыелышны оештыру һәм үткәру буенча хокуклар һәм бурычлар проектлар инициаторлары белән бергә гамәлгә ашырыла.

2.4.7. Жыелыш үткәру, документлар әзерләу һәм жибәру буенча чыгымнарны проект инициаторы башкара.

2.4.8. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегә башкарма комитеты проект инициаторына жыелышны үткәрдә ярдәм итә, шул исәптән аны үткәру өчен бушлай бина бирә. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегә Башкарма комитеты карары белән жыелышлар үткәру өчен бирелә торган урыннар исемлегә билгеләнергә мөмкин.

Жыелыш Лениногорск муниципаль районы территориясендә яшәүче халыкның утыз процентын тәшкил иткән катнашучылар арасында, инициативалы проектны тормышка ашыру планлаштырыла торган катнашучылар арасында хокуклы дип санала.

2.5. Жыелыш үткәру өчен әзерлек.

2.5.1. Жыелыш үткәру турында проект инициаторының карарында күрсәтелә:

фикер алышу өчен жыелыш үткәрелә торган инициативалы проект;

жыелышны үткәру формасы (көндөзгә яки көндөзгә-читтән торып);

жыелышның көн тәртибе, ә жыелышны көндөзгә-читтән торып үткәру очрагында-халык тавыш бирүләрен уздыру планлаштырыла торган мәсьәләләр;

жыелышны үткәру датасы, вакыты, урыны, ә жыелышны көндөзгә-читтән торып уздыру очрагында - шулай ук тавышка куелган мәсьәләләр буенча халык карарларын кабул итү тәмамлану датасы һәм мондый карарлар тапшырылырга тиешле урын яки адрес, яисә тавышка куелган мәсьәләләр буенча халыкны тавыш бирү өчен махсус сайттан файдалану турында Карар кабул итү вакыты;

жыелышта катнашучыларның яки жыелышны көндөзгә-читтән торып үткәру очрагында көн тәртибөндәгә мәсьәләләр буенча фикер алышучыларда

катнашучыларның фаразланган саны;

жыелыш үткәрелә торган территориядә яшәүчеләргә хәбәр итү ысуллары, аны үткәру турында;

2.5.2. Проект инициаторы ТР «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына жыелышны үткәру турында 10 көннән дә соңга калмыйча язма хәбәр жибәрә.

2.5.3. Жыелыш үткәру турында хәбәрнамәдә күрсәтелә:

проект инициаторы (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, яшәу яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктының исеме, исеме, чара проектының башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны турында белешмәләр);

ппда каралган белешмәләр.2.5.1;

проектны башлап жибәрүчеләрнең фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары, жыелышны оештыру һәм үткәру буенча күрсәтмә функцияләр башкарырга вәкаләтле затларның исем-фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары.

жыелышны үткәрдә ярдәм итү, шул исәптән жыелышны үткәру өчен бина бирү (жыелышны көндезге-читтән торып үткәру очрагында) һәм (яки) тавышка куелган мәсьәләләр буенча Халык тавыш бирү өчен махсус сайттан файдалану турында үтенеч.

2.5.4. Жыелышны үткәру турында белдерү проектның инициаторы һәм аны оештыру һәм үткәру буенча боеру функцияләрен башкарырга вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана. Инициатив төркем исемнән жыелышны үткәру турында хәбәрнамә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм үткәру буенча боеру функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана.

2.5.5. ТР «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты жыелыш үткәру өчен бина бирү турындагы үтенеч булганда, хәбәр кергән көннән өч көн эчендә проект инициаторына үткәру өчен бина бирү мөмкинлеге турында хәбәр итә яки жыелышны үткәру урынын һәм (яки) датасын һәм вакытын үзгәртәргә тәкъдим итә. Проект инициаторы әлеге тәкъдим алынганнан соң өч көн эчендә жыелышны үткәру урынын һәм (яки) вакытын үзгәртүгә ризалык яки ризалашмау турында хәбәр итәргә тиеш.

2.5.6. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты жыелышны үткәру, шул исәптән инициативалы проект белән танышу тәртибе турында мәгълүматларны Лениногорск муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыра:

жыелыш үткәру турында хәбәрнамә кергән көннән өч көн эчендә;

проект инициаторының жыелыш үткәру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртү турындагы тәкъдим белән ризалыгы алынганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча (жыелышны көндезге-читтән торып уздырганда).

2.5.7. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты, жыелышны үткәрдә ярдәм итү

проекты инициаторына ярдәм итү максатыннан, вәкаләтле вәкил билгеләргә хокуклы. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының вәкаләтле вәкилен билгеләп куя турында проект инициаторына алдан хәбәр ителә.

2.6. Жыелышны көндөзгә формада үткәрү тәртибе.

2.6.1. Жыелыш башланганчы проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданның ТР «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана торган форма буенча исемлек төзү белән теркәүне тәмин итә. Жыелышта катнашкан гражданның исемлеге жыелыш беркетмәсенә аерылгызсыз өлеш булып тора.

2.6.2. Жыелышның көн тәртибидәгә мәсьәләләр буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Жыелышның көн тәртибидәгә мәсьәләләр буенча карарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

2.6.3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алып бару өчен рәис һәм сәркатип сайлана.

2.6.4. Рәис жыелышны алып бара, көн тәртибидәгә сорауларны игълан итә, жыелышта катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелыш тарафыннан кабул ителгән карарларны формалаштыра, аларны тавышка куя, тавыш бирү нәтижеләрен игълан итә.

2.6.5. Жыелыш беркетмәсен секретарь алып бара, анда жыелыш тарафыннан кабул ителгән барлык карарлар, алар буенча тавыш бирү нәтижеләре күрсәтелгән. Жыелыш беркетмәсенә жыелыш секретаре һәм рәисе кул куя.

2.6.6. Жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:
жыелышны үткәрү урыны һәм вакыты;
жыелышта катнашкан гражданның саны;
жыелыш рәисе һәм сәркәтибе турында яшәү урыны күрсәтелгән мәгълүмат;
жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә;
көн тәртибидәгә мәсьәләләр буенча кабул ителгән карарлар.

2.7. Жыелышны көндөзгә-читтән торып үткәрү тәртибе.

2.7.1. Жыелышны көндөзгә-читтән торып үткәргән очракта көн тәртибидәгә мәсьәләләр буенча турыдан-туры фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү пп билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла. 2.6. тәртибе.

2.7.2. Турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затлар жыелышны үткәрү турында хәбәрдә күрсәтелгән, тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарның язма рәвешендә рәсмиләштерелгән урынга яки адрес буенча жиберергә хокуклы. Карарның якинча формасы Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма

комитеты тарафыннан раслана.

2.7.3. Көндөзгө-читтән торып үткөрөлө торган жыелышта катнашучылар булып, турыдан-туры фикер алышуда катнашкан затлар, шулай ук карарлар кабул итү тәмамланганчы алынган затлар санала.

2.7.5. Жыелышның көн тәртибе мәсьәлэләре буенча тавыш бирү махсус сайттан файдаланып, жыелыш үткөрөлө торган территориядә яшәүчеләр тарафыннан, "за", "против" яки "тыелып" формулировкалары белән чагылдырылган көн тәртибэндәгә һәр мәсьәлә буенча карар күрсәтү юлы белән башкарыла. Махсус сайтны кулланып тавыш бирүдә катнашучылар булып тавыш бирү датасына һәм вакытына кадәр электрон формада тавыш биргән кешеләр санала. Тавыш бирү аның башлану датасы һәм вакыты һәм тәмамланганчы тәнәффесез үткөрөлө.

2.7.6. Махсус сайтны кулланып тавыш бирү нәтижәләре беркетмә рәвешендә формалаштырыла һәм сайтта мондый тавыш бирү тәмамланганнан соң бер көн эчендә урнаштырыла. Расланган тавыш бирү беркетмәсе Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты проект инициаторына аларны формалаштырганнан соң өч көн эчендә жибәрә. Күрсәтелгән беркетмә жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлешә булып тора.

2.7.7. Тавыш бирүне уздырганда жыелышта катнашучы һәр кешенә «персональ мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

2.7.8. Тавыш бирү тәмамланганнан соң, сораштыру юлы белән яки махсус сайтны кулланып, сәркип жыелыш беркетмәсен әзерли, ана жыелыш секретаре һәм рәисә кул куя.

2.7.9. Көндөзгө-читтән торып уздырыла торган жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

көндөзгә фикер алышу урыны һәм вакыты;

читтән торып тавыш бирү ысулы, аны башлау һәм тәмамлау датасы һәм вакыты;

жыелышта катнашкан гражданны саны;

жыелыш рәисә һәм сәркипә турында яшәу урыны күрсәтелгән мәгълүмат;

жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә;

көн тәртибэндәгә мәсьәлэләр буенча кабул ителгән карарлар һәм алар буенча тавыш бирү нәтижәләре.

2.8. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәлэләре буенча гражданны конференциясен үткөрү.

2.8.1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотылган 16 яшкә житкән кешеләр саны 1000 кешедән артып китсә, инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәлэләре буенча гражданны конференциясә (алга таба - конференция) үткөрелергә мөмкин.

2.8.2. Конференция 2.4. - 2.7 подпунктларында билгелэнгән тәртиптә, әлеге пунктта билгелэнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып үткәрелә.

2.8.3. Конференцияне үткәрү турында проект инициаторының карарында әлеге Тәртипнең 2.5.1 подпункт, 2.5. пункт белән билгелэнгән нигезләмәләрдән тыш, күрсәтелергә тиеш:

Делегатлар сайлау өчен вәкилле нормасы территориядә яшәүче 16 яшькә житкән 100 кешедән 1 делегаттан да ким булырга тиеш түгел;; делегатлар сайлау өчен жылышлар үткәрү вакыты һәм тәртибе.

2.8.4. Конференция беркетмәсенә аерылгысыз өләше булып делегатлар сайлау турында жылышлар беркетмәләре тора.

2.9. Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен гражданнар имзаларын жыю.

2.9.1. Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен гражданнар имзаларын жыю (алга таба - имзалар жыю) проектның инициаторы тарафыннан башкарыла.

2.9.2. Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен, инициатив төркем әгъзалары имзаларын да кертәп, имзалар саны халыкның гомуми саныннан 50% тәшкил итәргә тиеш.

2.9.3. Имзалар жыю киләсе тәртиптә башкарыла:

имзалар аларны кул кую кәгазенә кертү юлы белән жыела, аның формасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана;

кул кую кәгазендә инициатив проект күрсәтелә, аңа ярдәм йөзеннән имза жыю гамәлгә ашырыла;

язылу кәгазендә яшәүченең имзасы һәм аны кертү датасы куела. Имза һәм датасын, аны кертү кешесе куя үз кулы белән. Имза кую кәгазендә куела торган кулланучы турында белешмәләр, имзалар жыючы зат үтенече буенча, кул кую кәгазенә кертелергә мөмкин. Әлеге мәгълүматлар кулъязма ысул белән генә кертелә, шул ук вакытта карандашны куллану рөхсәт ителми;

яшәүче бер үк инициативалы проектны яклап бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;

һәр язылу кәгазе проект инициаторы вәкиле имзасы белән расланган булырга тиеш. Имза салу кәгазе тәмамланганда, имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле үз фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туган көнен, яшәү урыны адресын үз кулы белән күрсәтә, шулай ук үз имзасын һәм аны кертү датасын куя;

имзалар жыйганда кул кую кәгазен шәхси һәм әйләнештә тутыру рөхсәт ителә. Шул ук вакытта яклар имзаларның бердәм нумерациясе булган, ә имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турында таныклыклар кул кую кәгазенә икенче ягында турыдан-туры яшәүченең соңгы имзасыннан соң куела;

имзалар жыйганда «Персональ мәгълүматлар турында»

Федераль законның 9 статьясында билгелэнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган һәр кешенең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә

ризалыгы алынырга тиеш.

2.10. Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында гражданның фикерләрен ачыклау өчен сораштыру үткәрү.

2.10.1. Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында гражданның фикерен ачыклау өчен (алга таба-сораштыру) Лениногорск муниципаль районында яшәүчеләр инициативасы белән яисә аның өлешендә үткәрелә, аларда түбәндәге очракларда инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә:

инициативалы проектны тулаем Лениногорск муниципаль районы халкы мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә;

инициативалы проектны Лениногорск муниципаль районының халык саны 1000 кешедән артып китә бер өлешендә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә.

2.10.2. Сораштыру өчен проект инициаторы Лениногорск муниципаль районы советына гариза жиберә, анда күрсәтелә:

сораштыру үткәрү тәкъдим ителгән инициативалы проект;

проект инициаторының тәкъдимнәре:

а) сораштыру үткәрү датасы һәм сроклары турында;

б) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) мәсьәләне (мәсьәләләрне) формалаштыру турында;

в) сораштыру үткәрү методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы Лениногорск муниципаль районы халкының минималь саны турында;

проект инициаторлары-төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасы, аларның яшәү яки турыны урында белешмәләр, авыл торак пунктының исеме, чараның башка инициаторлары исеме һәм аның урнашу урыны). Әгәр проектның инициаторы шушы Тәртипнең 2 өлешендә 2.1 пункттындагы 2.1.1 подпункты күрсәтелгән башка затлар булса, гариза проект инициаторының вәкаләтле заты һәм инициатив проектны тормышка ашыру тәкъдим ителә торган Лениногорск муниципаль районының яисә аның өлешендә кимендә 10 кешесе тарафыннан имзалана. Бу очракта гаризада шулай ук гаризага кул куйган затлар турында белешмәләр (фамилияләр, исемнәр, аталарының исемнәре, аларның яшәү урыны яки булу турында белешмәләр) күрсәтелә.

2.10.4. Лениногорск муниципаль районы Советы гариза кәргән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сорашып белешүне билгеләү турында яисә сорашып белешүне билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итә.

2.10.5. Әгәр жиберелгән хокук бозулар инициативаны күрсәтүдә катнашкан Лениногорск муниципаль районы халкының ихтыяр белдерү нәтижеләрен дәрәс билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, әлеге статьяда билгеләнгән сораштыру уздыру турындагы инициативаны күрсәтү тәртибен бозу сорашып белешүне билгеләүдән баш тарту нигезе булып тора.

2.10.6. Сораштыруда муниципаль берәмлек яки аның өлешендә яшәүчеләр катнаша ала, аларда 16 яшькә житкән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

2.10.7. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты сораштыру нәтижеләре проект инициаторына аларны эзерләгәннән соң 3 эш көненнән дә соңга калмыйча житкерә.

3. Инициативалы проектларны тәкъдим итү һәм карау.

3.1. ТР «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына инициативалы проектлар тәкъдим итү.

3.1.1. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына инициатива проекты кертү турында:

проектның кәгазьдә һәм электрон формада тасвирламасы, ана график һәм (яки) таблица материаллары кушылырга мөмкин;

инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә пп нигезендә башка документлар.2.1.4.пп.2.1.5. һәм аның исемнән ТР «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турында проект инициаторының карары;

жыен, гражданнар жыелышлары яки конференцияләре протоколы, гражданнар арасында сораштыру нәтижеләре һәм (яки) муниципаль берәмлек халкы тарафыннан инициативалы проектны яки аның өлешендә хуплауны раслаучы кул куелган битләр.

3.1.2. 3.1.1 подпункта күрсәтелгән документлар турыдан-туры Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына, проектның инициаторы тарафыннан инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырыла яисә аны күчереп жибәргәндә һәм капитал салуны тасвирлаганда билгеләнгән кыйммәте белән почта аша жибәрелә.

3.1.3. Проектны кертү датасы булып 3.1.1 подпункта күрсәтелгән «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенң Башкарма комитетында күрсәтелгән документларны алу көне тора.

3.1.4. Документлар Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына турыдан-туры Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты белән эш итәргә вәкаләтле зат, инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда, күрсәтелгән затка, Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты тарафыннан документларның исемлеген һәм аларны алу датасын күрсәтеп, документлар алуда расписка бирелә. Расписка

документлар алган көнне «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан бирелергә тиеш.

3.2. Инициативалы проектларны карау буенча комиссия.

3.2.1. Инициативалы проектларны карау буенча комиссия (алга таба - комиссия) инициативалы проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алу максатында төзелә.

3.2.2. Комиссия саны 7 кеше тәшкил итә.

3.2.3. Комиссиянең персонал составы Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының гомуми саныннан яртысы Лениногорск муниципаль районы Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия тарафыннан кабул ителә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатьләр каршылыклары барлыкка килү мөмкинлеген төшереп калдыру өчен формалаштырыла.

3.2.4. Комиссия комиссия рәисе, комиссия рәисе урынбасары, комиссия секретаре һәм аның эшендә катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора.

3.2.5. Комиссия рәисе:

комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлеген белән җитәкчелек итә;

комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе проектын формалаштыра;

комиссия әгъзаларына йөкләмәләр бирә;

комиссия утырышларында рәислек итә.

3.2.6. Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары, вакытлыча булмаганда, конкурс комиссиясе рәисе вазыйфаларын башкара.

3.2.8. Комиссия секретаре:

комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәэмин итүне, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне гамәлгә ашыра;

комиссия әгъзаларына, проект инициаторларына һәм комиссия утырышына чакырылган башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын үткәру датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;

комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

3.2.9. Комиссия әгъзасы:

комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;

комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;

комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;

комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;

комиссия утырышларында тавыш бирә.

3.2.10. Комиссия эшенең төп формасы-утырышлар.

3.2.11. Комиссия утырышы анда аның әгъзаларының яртысыннан да

ким булмаган өлеше булган очракта хокуклы дип санала.

3.2.12. Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәмин ителә. Проект инициативасын карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проектны башлап жибәрүчеләргә аны үткәру көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

3.2.13. Проект турында фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм башка чакырылган затлар катнашыннан башка башкарыла.

3.2.14. Комиссия карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда комиссия утырышында рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

3.2.15. Комиссия әгъзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

3.2.16. Комиссия тарафыннан кабул ителгән карар белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы Комиссия утырышы беркетмәсенә кертеләргә тиешле язма рәвештә үзенең аерым фикерен бәян итәргә хокуклы.

3.2.17. Комиссия утырышы нәтижеләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм аның утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышы уздырылганнан соң өч эш көне эчендә имзаланган.

3.2.18. Комиссия секретаре, комиссия утырышы беркетмәсенә кул куелган көннән соң килүче эш көненнән дә соңга калмыйча, аны Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты житәкчесенә жибәрә.

Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан тәмин итүне Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты башкара.

3.3. ТР «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты инициативасын проектны карау тәртібе.

3.3.1. Инициативалы проект ТР «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә Башкарма комитеты тарафыннан 30 көн эчендә карала.

3.3.2. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына инициатив проект кертү турындагы мәгълүмат «Лениногорск хәбәрләре» газетасында яки Лениногорск муниципаль районының рәсми сайтында инициатив проект кертелгәннән соң өч эш көне эчендә бастырып чыгарылырга (халыкка житкереләргә) тиеш һәм анда күрсәтелгән белешмәләр булырга тиеш. 1.2.2 өлгегә тәртіп, шулай ук проект инициаторлары турында. Бер үк вакытта гражданнар ТР «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге

Башкарма комитетына инициатив проект буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен, аларны тәкъдим итү вакытын күрсәтеп, тапшыру мөмкинлеге турында хәбәр итәләр.

3.3.3 инициативалы проект буенча искәрмәләр һәм тәкъдимнәр бирү вакыты жиде эш көне тәшкил итә. 16 яше тулган Лениногорск муниципаль районында яшәүчеләр үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен юллы ала. Искәрмәләр һәм тәкъдимнәр Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма Комитетына халык тарафыннан турыдан-туры тапшырыла яисә почта аша жиберелә.

3.3.4. Инициативалы проект буенча искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен гомумиләштерүне комиссия башкара.

3.3.5. Инициативалы проектны карау нәтижеләре буенча комиссия Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты башлыгына Кагыйдәләренң 3.3.9. подпунктында күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр дә булырга мөмкин.

3.3.6. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына берничә инициатива проекты кертелгән очракта, шул исәптән өстенлекле проблемаларны тасвирлау белән, комиссия Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты житәкчесенә конкурс нигезендә сайлап алуны оештырырга тәкъдим итә.

3.3.7. Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 3.4 пункты нигезендә оештырыла. Конкурс сайлап алуын үткөрү турында белдерү проект инициаторларына жиберелә.

тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча.

3.3.9. ТР «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты житәкчесе комиссия тәкъдимен исәпкә алып яки конкурс нәтижеләре буенча түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

әлеге инициативалы проектны хупларга һәм Лениногорск муниципаль районы бюджеты турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә Лениногорск муниципаль районы бюджеты проектын төзү һәм карау тәртибе (бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү) нигезендә тиешле максатларга һәм (яки) тиешле максатларга һәм (яисә) аларны карау (бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү) буенча эшне дәвам итәргә.);

инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту һәм инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, проект инициаторларына кире кайтарырга.

3.3.10. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты житәкчесе инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту турында карарны түбәндәге очракларның берсендә кабул итә:

инициативалы проектны кертү һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

инициативалы проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенен башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, Лениногорск муниципаль районы уставына туры килмәве;

жирле үзидарә органнарында кирәкле вәкаләтләр һәм хокуклар булмау сәбәпле, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

Лениногорск муниципаль районы бюджетының инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәк булган акчалар күләмендә акчалары булмау (аларны формалаштыру чыганагы инициативалы түләүләр түгел);

инициативалы проектта тасвирланган проблеманы нәтижәлерәк хәл итү мөмкинлеге булу;

конкурс сайлап алуын узмаган инициативалы проектны тану.

3.3.11. Проектны карау нәтижәләре буенча карар проект инициаторына кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

3.3.12. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты, әлеге Тәртипнең 3.3.10 подпункты 3 абзацы нигезендә, проект инициаторларына инициативалы проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яки дәүләт органының жирле үзидарә органына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен комиссия комиссия әгъзалары, «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасыннан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү вакытын билгели. Эшләп бетерелгән инициатив проект комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнең 3.2 2 һәм 3.3 пунктлары нигезендә карала.

3.4. Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу.

3.4.1. Конкурс сайлап алуны комиссия башкара.

3.4.2. Конкурс сайлап алу критерияләре булып тора:

халыкның инициативалы проект хәл итүгә юнәлдерелгән проблемаларны билгеләүдә һәм аны тормышка ашыруда катнашуы дәрәжәсе; инициативалы проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтижәлелек.

3.4.3. Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 3.2 пункты нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында башкарыла.

3.4.4. Комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә бәяләүне гамәлгә ашыра.

3.4.5. Конкурс нәтижәләре буенча, критерийлар буенча йомгаклау бәясен исәпкә алып, комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган яисә узмаган дип игълан итү турында карар кабул итә.

3.4.6. Барлык критерийларбуенча максималь суммар балл алган инициатив проект конкурс сайлап алуын узган (ике, өч инициативалы проект һ.б.) проект дип игълан ителә.

3.5. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының инициатив проектны гамәлгә ашыру турындагы карары.

3.5.1. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты житәкчесе инициативалы проектны гамәлгә ашыру турында карар чыгара.

3.5.2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турындагы карар үз эченә алырга тиеш:

инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә барлыкка килергә тиеш булган объектның исеме (адресы яки урыны күрсәтелгән) яисә гамәлгә ашыруга инициатив проект жибәрелгән Чараның атамасы;

Лениногорск муниципаль районы бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзелеш, реконструкция, сатып алу, чаралар (чаралар) һ. б.);

инициатив проектны тормышка ашыруга бүлеп бирелә торган Лениногорск муниципаль районы бюджеты акчаларын баш бүлүченең исеме;

заказ бирүче, төзүче исеме;

объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) тормышка ашыру вакыты);

объектның күз алдында тотылган (чик) бәясе яисә инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, чараны (чараларны) үткәругә чараларның иң чик күләме;

объектның фаразланган (чик) бәясен яки инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, чараны (чараларны) үткәругә чараларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

4. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә инициативалы проект турында мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

4.1. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты инициативасы проектын карау, инициатив проектны тормышка ашыруның барышы, шул исәптән акча средстволарыннан файдалану, аны тормышка ашыруда кызыксынган затларның милек һәм (яки) хезмәт катнашында катнашуы турында мәгълүмат Лениногорск муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

4.2. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының инициативалы проектны гамәлгә ашыру нәтижәләре турындагы хисабы Лениногорск муниципаль районының рәсми сайтында инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәмамланганнан соң 30 календарь көн эчендә урнаштырылырга тиеш.